

Arm zijn = weinig mogen, veel moeten

De Standaard* - 09 Mei 2017
Pagina 37

* De Standaard/Limburg, De Standaard/Vlaams-Brabant/Brussel, De Standaard/Antwerpen, De Standaard/Oost-Vlaanderen, De Standaard/West-Vlaanderen

Terechte verontwaardiging bij Patrick Loobuyck in deze krant (DS 8 mei). Naar aanleiding van de minnelijke schikking die de arts Stefaan Van Gool kon afsluiten, refereert Loobuyck aan Michael Sandel, filosoof aan Harvard University: 'Hoe groot het verschil in rijkdom ook is, in de samenleving moeten mensen als gelijken met elkaar kunnen omgaan.' Wie arm is, mag vandaag vooral veel minder dan wie geld heeft. Hij moet vooral zelfs meer.

Denk er maar even over na. In tijden waarin gezond eten en drinken alomtegenwoordige thema's zijn, vinden we dat wie ongezond leeft daar maar een prijs voor moet betalen. Een prijs meteen aan de kassa (via een suikertaks) of een prijs via de gezondheidszorg (een lagere terugbetaling voor medische kosten). Wie geld heeft, kan zich zo veroorloven ongezond te leven, wie geen geld heeft, speelt meteen ook zijn kans op een ongezond leven kwijt.

Klinkt bizar als je het zo stelt, maar waarom zou de een meer recht hebben op een ongezonder leven dan de ander? Waarom mag de een wel cola drinken en de ander niet? Misschien krijgen we binnenkort een app die het gedrag van mensen in kansarmoede zo wil sturen dat de fiscus per bezoek aan McDonalds, Quick of Burger King een hogere aanslagvoet zal hanteren. Voor wie geld heeft, geen probleem. Wie arm is, moet zich houden aan een uitgebalanceerd dieet.

Niet alleen rond voeding en gezondheid, maar overal in onze samenleving zie je een bizarre opdeling die geld hanteert als grens tussen wel en niet. Komt iemand te laat op een vergadering, dan wordt al lachend opgemerkt dat het geen kwaad kan, omdat het 'academisch kwartiertje' nog bezig is. Komt iemand tien minuten te laat op een verplichte opleiding, dan wordt hij uit de cursus gezet en wordt het leefloon een maand geschorst.

Iemand die het moeilijk heeft om de touwtjes aan elkaar te knopen, die moet vooral veel meer. Hij moet twee keer per maand op gesprek met een sociaal werker. Moet een opleidingscursus volgen. Moet bewijzen verzamelen van sollicitaties. Moet stoppen met roken. Moet geslaagd zijn aan de hogeschool. Moet vrijwilligerswerk zoeken. Moet, moet, moet.

Niet dat we als maatschappij niets mogen terug verwachten voor het (veel te lage) leefloon of de (veel te lage) uitkering. En in sommige gevallen heeft dat 'moeten' ook zijn nut, net omdat het dat duwtje in de rug geeft. Maar wat met de keuzevrijheid die mensen, ook 'kanszoekende' mensen, hebben? Hebben zij inspraak in wat ze moeten en mogen? Of moeten ze gewoon aanvaarden wat gezegd wordt, omdat ze anders hun uitkering verliezen, meer moeten betalen of minder terugkrijgen?

Patrick Loobuyck waarschuwde gisteren voor het risico op klassenjustitie. In andere maatschappelijke domeinen is marktwerking vandaag al een realiteit. En het is vandaag al nefast voor de democratische samenleving.

Kunnen we de klok nog terugdraaien? Gunnen we mensen die het minder breed hebben hun keuzevrijheid - ook als ze niet strookt met ons ideaalbeeld?

Thijs Smeyers

Copyright © 2017 Corelio. Alle rechten voorbehouden